

B.A. Semester - 5 (CBCS) Examination

Oct/Nov. - 2018

SANSKRIT: P16 SANSKRUT VYAKRAN (CORE - 16)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧ પંચમી વિભક્તિના ઉપયોગો ઉદાહરણ આપી સમજાવો. (૧૪)
અથવા
- પ્રશ્ન-૧ તૃતીયા વિભક્તિના ઉપયોગો ઉદાહરણ આપી સમજાવો. (૧૪)
- પ્રશ્ન-૨ નીચે આપેલા રૂપો ઓળખાવો (કોઈપણ સાત) (૧૪)
(૧) રામાય (૨) કાલસ્ય (૩) હરયે (૪) પતિમ (૫) બાલયો: (૬) કવિભ્યઃ
(૭) મતે: (૮) વારિણી (૯) લતાભિ: (૧૦) દેવી: (૧૧) ગુરુણામ (૧૨) મધુના
(૧૩) વધૂ: (૧૪) ગણેશાય
- પ્રશ્ન-૩ નીચે આપેલા રૂપો ઓળખાવો (કોઈપણ સાત) (૧૪)
(૧) ભવાન્તિ (૨) ગચ્છતિ (૩) અલભત (૪) પઠતિ (૫) અસ્મિ (૬) દદાસિ
(૭) તુદામ (૮) અભવત્ (૯) ક્રીદ્યથ: (૧૦) અપચતામ (૧૧) અપિવામ (૧૨) પશ્યન્તિ
(૧૩) લભામહે (૧૪) અભાષત
- પ્રશ્ન-૪(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો. (૭)
(૧) સંસ્કૃતભાષા દેવભાષા, પ્રાયઃ સર્વાસાં ભારતીયભાષાણા જનની, પ્રાદેશિક ભાષાણા પ્રાણભૂતાહુતિ| યથા પ્રાણી અન્નેનં જીવતિ પરન્તુ વાયું વિના અન્નથિ જીવન રક્ષિતું ને શકનોતિ, તથૈય અસ્મદ્દેશસ્ય કાપિ ભાષા સંસ્કૃતભાષા વલમ્બં વિના જીવિતુમશ્કમેતિ નિઃસશયમ્| અસ્યામેવ અસ્માકં ધર્મઃ, અસમાકમિતિહાસઃ, અસ્માકં ભૂતં ભવિષ્ય ઋચે સર્વ સુસન્નિહિતમસ્તિ|
(૨) સપૂર્ણ દ્વદં જગત્ પરિવર્તનશીલમ્| પ્રતિક્ષણં સર્વઃ અપિઃ ભૂતગ્રામઃ સ્વાત્મનિ પરિવૃત્તીં અનુભવતિ| પરિવૃત્તિધર્મત્વં એવં અસ્ય જગતઃ સ્વભાવઃ| ગચ્છતિ ઇતિ જગત્ ઇતિ નિર્વચનં આશ્રિત્ય અસ્ય જગતઃ 'જગત્' નામધેયં વિહિતમ્| સંસરતિ કૃતિ સંસારઃ સંસતિઃ વા| વ્યુત્પત્તિનિમિત્તકં સંસારઃ સંસૃતિઃ ઇતિ નામધેયં અપરં પ્રવર્તિતમ્ અસ્તિ| જગત્, સંસારઃ સંસૃતિઃ, ઇત્યાદયઃ શબ્દોઃ સંસારસ્યે પરિવર્તનશાલિત્વં ઉદઘોષયન્તિ| અસ્મિન્ જગતિ ન કશ્ચદપિ વસ્તુ શાશ્વતમ્ સ્થિરં વા અવિનાશ| યદા સર્વસ્વ લોકસ્ય ઈદ્દશી અવસ્થા તદા માનવજીવને અપિ સુખસ્ય દુઃસ્વસ્યે વા અવિસ્થાન્મ જ્ઞપ્યતે|
- પ્રશ્ન-૪(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એકનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો. (૭)
(૧) ભગવદ્ગીતા મહાભારતનો જ એક ભાગ છે. પરંતુ તે તેની રીતે સંપૂર્ણ છે. તેમાં ૭૦૦ શ્લોકો છે. હમબોલ્ડે તેને વિશ્વનું સુંદર અને સાચું તત્વજ્ઞાનીય ગીત કહ્યું છે. તેણે ફક્ત ભારતના લોકોને જ નહીં, પરંતુ વિશ્વના તત્વજ્ઞાનને યાહનારાઓને પ્રભાવિત કર્યા છે. દરેક વ્યક્તિ તેના તત્વજ્ઞાનને વિચારે છે. અને તેનું પોતાની રીતે અર્થઘટન કરે છે. મુશ્કેલીના સમયે તેઓ મહાભારતમાં આવેલ આ તત્વજ્ઞાન તરફ

વળે છે અને તેમની મુશ્કેલીઓ નું સમાધાન મેળવવા પ્રયત્ન કરે છે.

(૨) ધારનગર નામે એક શહેર હતું. તેમા ગાંધર્વસેન નામનો રાજા રહેતો હતો. તેને ચાર રાણીઓ હતી. અને એ રાણીઓથી તેને છ પુત્રો થયા હતા. તેઓ એકબીજાથી વધુ વિદ્વાન અને શક્તિશાળી હતા. સમય જતાં રાજા ગોધર્વસને મૃત્યુ પામ્યા અને શેઠ નામનો સૌથી મોટોપુત્ર રાજા થયો. તેના પછી તેનો ભાઈ વિક્રમ સિંહાસન ઉપર આવ્યો. અને સારી રીતે રાજ કરવા લાગ્યો અને તે અખિલ ભારતવર્ષનો રાજા થયો.

પ્રશ્ન-૫

નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો.

(૧૪)

(૧) દ્વન્દ્વ સમાસ:| (૨) સ્વર સન્ધિ:| (૩) ચ્વિરૂપ:| (૪) લેટ્-લકાર:|

English Version

Q-1 Explain the use of ‘પંચમી’ by giving illustration (14)

OR

Q-1 Explain the use of ‘તૃતીયા’ by giving illustration (14)

Q-2 Recognize the following grammatical forms (Any seven) (14)

01 to 14 as in the Gujarati version

Q-3 Recognize the following grammatical forms (Any seven) (14)

01 to 14 as in the Gujarati version

Q-4(A) Translate any one of the following passages. (07)

01 to 02 as in the Gujarati version

Q-4(B) Translate any one of the following passages. (07)

01 to 02 as in the Gujarati version

Q-5 Write short notes on any two of the following (14)

01 to 04 as in the Gujarati version.
